

Wolfgang Amadeus Mozart, Σονάτα για πηκτροφόρο σε Φα-μείζονα, KV 332 / 300k (1781-1783): III. Allegro assai, μ. 50-65a

Το δεκαεξάμετρο αυτό απόσπασμα συνιστά ένα θέμα στην τονικότητα της ντο-ελάσσονος σε δομή περιόδου. Η πρώτη φράση εκτείνεται στα μ. 50-57 και αποτελεί μία τυπική πρόταση, της οποίας η βασική ιδέα παρουσιάζεται στο πρώτο δίμετρο και εμπεριέχει δύο διακριτά μοτίβα: το πρώτο (στο μ. 50) ξεκινά από φθόγγο μεγάλης αξίας και συνεχίζεται με δύο γοργότερα καθοδικά βήματα, ενώ το δεύτερο (στο μ. 51) βασίζεται σε ένα χαρακτηριστικό τροχαϊκό ρυθμικό αποτύπωμα (μακρύ – βραχύ, εν προκειμένω τέταρτο – όγδοο). Από αρμονικής πλευράς, η βασική ιδέα κινείται από την τονική προς την δεσπόζουσα, ενώ το παράλλαγμα της, που ακολουθεί στα μ. 52-53, αντιστρέφει τυπικά την αρμονική αυτή διαδοχή, επεκτείνοντας ουσιαστικά την λειτουργία της τονικής. Έπειτα, στα μ. 54-55 και 56-57 διακρίνονται δύο ακόμη δίμετρα, τα οποία επικεντρώνονται πρωτίστως στο δεύτερο μοτίβο της βασικής ιδέας και με μία κατιούσα μελωδική πορεία που συμβαδίζει με μία αντίστοιχη αλληλουχία τρίφωνων συγχορδιών σε πρώτη αναστροφή ($i^6 - VII^6$, $VI^6 - v^6$, iv^6) καταλήγουν σε μισή πτώση στην ντο-ελάσσονα ($iv^6 - V_3^{6\#}/V$, $i_4^6 - V$). Παρ' ότι οι δομικές μονάδες παραμένουν δίμετρες σε όλη την έκταση της παρούσας φράσεως (πράγμα που σημαίνει ότι στην προκειμένη περίπτωση απουσιάζει η συνήθης διαδικασία της αποσπασματοποίησης), η εμφανής πύκνωση του αρμονικού ρυθμού αρκεί για να προσδώσει στα μ. 54-55 την δομική λειτουργία της συνέχισης, ενώ η πτωτική διαδικασία μπορεί να θεωρηθεί ότι διαχέεται σε ολόκληρο το δεύτερο σκέλος της προτάσεως (μ. 54-57), ξεκινώντας από την συγχορδία της τονικής σε πρώτη αναστροφή, περνώντας έπειτα στην συγχορδία της επιδεσπόζουσας που εν προκειμένω έχει διττό λειτουργικό ρόλο (ως αντιθετική της τονικής αλλά και σχετική της υποδεσπόζουσας) και φθάνοντας στους κατ' εξοχήν φορείς της λειτουργίας της προδεσπόζουσας (ήτοι την υποδεσπόζουσα και την διπλή δεσπόζουσα "γαλλικής" αυξημένης έκτης) που οδηγούν στην τελική δεσπόζουσα.

Η δεύτερη φράση της περιόδου ανοίγει πανομοιότυπα με την πρώτη στα μ. 58-60 (πρβλ. μ. 50-52), αλλά διαφοροποιείται αισθητά από αυτήν ήδη από το τέταρτο μέτρο της, που προβαίνει σε μία τονικοποίηση της υποδεσπόζουσας (μ. 61: $vii_3^4/iv - IV^6$), αντί να επιστρέφει στην συγχορδία της τονικής, όπως το αντίστοιχο μ. 53 της προηγούμενης φράσεως. Στην πραγματικότητα, η φράση των μ. 58-65a δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην αξιοποίηση του επικεφαλής μοτίβου της βασικής ιδέας (σε αντίθεση με ό,τι παρατηρήθηκε στην εξέλιξη της προηγούμενης φράσεως), ενώ και ο ρυθμός εναλλαγής των συγχορδιών της αρχίζει να επιταχύνεται νωρίτερα, αποφέροντας δύο ή ακόμη και τρεις συγχορδίες ανά μέτρο μέχρι την πτωτική της κατάληξη (μ. 62-65a: $vii_5^{6\#}/V - i_4^6$, $vii_3^4 - i^6 - iv$, $i_4^6 - V^7$ και I). Ωστόσο, εδώ η εναρκτήρια αρμονική λειτουργία της τονικής επεκτείνεται πολύ περισσότερο, μέχρι το μέσον του μ. 63, απ' όπου πλέον αρχίζει να εξελίσσεται μία πυκνή πτωτική διαδικασία που ολοκληρώνεται με τέλεια πτώση στον πρώτο χρόνο του μ. 65 (όπου παράλληλα αλλάζει ο τρόπος και ξεκινά σε επικάλυψη μία νέα φράση στην Ντο-μείζονα). Ως εκ τούτου, η προτασιακή συγκρότηση της δεύτερης φράσεως της περιόδου οφείλεται περισσότερο στην αναλογία της προς την προηγούμενη φράση, αφού η λειτουργία της συνέχισης σε αυτήν (μ. 61-63) επικαλύπτεται, τρόπον τινά, με το σκέλος της διπλής παρουσίας της βασικής της ιδέας (στα μ. 58-59 & 60-61). Πάντως, η κοινή θεματική αφητηρία των δύο αυτών οκτάμετρων φράσεων και η διαφοροποίηση του σθένους της πτωτικής τους κατάληξης (μισή έναντι τέλει πτώσεως στην ίδια τονικότητα) επιβάλλουν αναμφίβολα την θεώρησή τους ως ζεύγους που συναποτελεί μία περίοδο και μάλιστα ολότελα συμμετρική.